

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

RWS ONGECLASSIFICEERD

Afkortingen en definities tunnelsysteem

Datum	9 december 2016
Status	Definitief
Release	1.2 SP2

RWS ONGECLASSIFICEERD

Afkortingen en definities tunnelsysteem

Datum	9 december 2016
Status	Definitief
Release	1.2 SP2

Colofon

Uitgegeven door	Rijkswaterstaat Landelijk Tunnelregisseur
Opgesteld door	Landelijk Tunnelregisseur, Standaardisatieteam
Gecontroleerd door	Landelijk Tunnelregisseur, interne kwaliteitscontrole
Goedgekeurd door	Landelijk Tunnelregisseur
Contactpersoon	Fred Bouwmeester
E-mail	fred.bouwmeester@rws.nl
Releasenummer	1.2 SP2
Documentnummer	RWS00541-1-1840
Kader type	RWS Kader
Versienummer	1.2.3
Classificatie	RWS Ongeclassificeerd
Datum	9 december 2016
Status	Definitief

Versiehistorie

Datum	Versie	Toelichting	Vrijgegeven met
24 jun. 2011	1.0	Vrijgegeven voor gebruik door LTR; na verwerking commentaar uit brede review	Release 1.0
26 sep. 2011	1.1	Definitieve versie, vrijgegeven door Bestuur RWS	Release 1.1
8 okt. 2012	1.2	Vastgesteld en vrijgegeven door Bestuur RWS voor implementatie in staande organisatie en projecten	Release 1.2
14 feb. 2014	1.2.1	Definitie van 4 termen toegevoegd	Release 1.2 SP1 B1
20 nov. 2015	1.2.2	Nieuwe termen en afkortingen, verbeteringen	Release 1.2 SP1 B3
9 dec. 2016	1.2.3	Verwerking van LTR changes WV#1009, WV#1480 en WV#1497	Release 1.2 SP2

Release notes

Wijzigingen in versie 1.2.3 ten opzichte van versie 1.2.2

In deze versie 1.2.3 van de 'Afkorting en definitie tunnelstandaard' zijn ten opzichte van versie 1.2.1 de volgende LTR wijzigingen doorgevoerd : WV#1009, WV#1480 en WV#1497. Verder zijn cosmetische en taalkundige verbeteringen doorgevoerd.

Wijzigingen in versie 1.2.2 ten opzichte van versie 1.2.1

In deze versie 1.2.2 van de 'Afkorting en definitie tunnelstandaard' zijn ten opzichte van versie 1.2.1 enkele definities toegevoegd of gewijzigd. Verder zijn cosmetische en taalkundige verbeteringen doorgevoerd.

Wijzigingen in versie 1.2.1 ten opzichte van versie 1.2

In deze versie 1.2.1 van de 'Afkorting en definitie tunnelstandaard' zijn ten opzichte van versie 1.2 de definities van de volgende vier termen toegevoegd: tidal flow buis, wisselbaan, wisselbuis en wisselbuis Wi.

Inhoud

1	Inleiding	8
1.1	Achtergrond	8
1.2	Identificatie	8
1.3	Doel van dit document.....	8
1.4	Totstandkoming document	8
1.5	Documentstructuur en leeswijzer	8
1.6	Documentbeheer.....	8
2	Afkortingen.....	9
3	Definities.....	15

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Dit document bevat de afkortingen en definities van begrippen die in de (technische) tunnelstandaard voorkomen.

1.2 Identificatie

Dit document wordt geïdentificeerd als RWS-00541-1-1840, Afkortingen en definities tunnelstandaard, versie 1.2.3 dd. 2 december 2016. Deze versie van dit document is met Release 1.2 SP2 vrijgegeven voor toepassing in de praktijk.

1.3 Doel van dit document

De lijst met Afkortingen en definities bevat de afkortingen en begrippenlijst voor alle documenten van de (technische) tunnelstandaard met als doel om de consistentie en leesbaarheid van de tunnelstandaard als geheel te verhogen.

1.4 Totstandkoming document

De afkorting en definities zijn initieel verzameld uit de documenten van de (technische) tunnelstandaard. Met het verbeteren van de onderlinge consistentie van de verschillende documenten zijn de afkortingen en definities eenduidig en consistent gemaakt. Hiermee is versie 1.0 van de afkortingen en definities opgeleverd.

Met de oplevering van versie 1.1 is een aantal definities toegevoegd met de goedkeuring van het wijzigingsverzoek nummer 014. In versie 1.2.1 zijn definities van een viertal termen opgenomen. In versie 1.2.2 zijn diverse verbeteringen en aanvullingen doorgevoerd. In de versie 1.2.3 zijn drie changes verwerkt, zie versie historie en/of de release note.

1.5 Documentstructuur en leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een overzicht van de gebruikte afkortingen en hoofdstuk 3 een overzicht van gebruikte begrippen.

1.6 Documentbeheer

Dit document maakt deel uit van de tunnelstandaard die momenteel beheerd wordt door de Landelijk Tunnelregisseur. Medio 2017 draagt LTR de tunnelstandaard, het eigenaarschap en het beheer van de tunnelstandaard over aan de lijnorganisatie (ref. Leeswijzer tunnelstandaard]).

2 Afkortingen

Afkorting	Betekenis
3B	Besturing, Bediening en Bewaking
ABD	Architectuur blok diagram
ADR	'Accord Européen relatif au transport international des marchandises dangereuses par route'; Europese overeenkomst met betrekking tot het internationaal vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg.
AFFF	Aqueous Film Forming Foam
AGREE	Advisory Group on Reliability of Electronic Equipment
AID	Automatic Incident Detection (Automatische Incident Detectie)
ARINC	Aeronautical Radio Inc.
ASL	Application Services Library; Applicatiebeheer (het instandhouden van de bedrijfsapplicaties en gegevensverzamelingen van een organisatie).
B&O	Beheer & Onderhoud (activiteit in WWAT) Beheer & Organisatie (LTS producten)
BARVW	Besluit Aanvullende Regels Veiligheid Wegtunnels
Bbo	Betrokken bestuursorganen
BeBa	Beweegbare Barrier
BG	Bevoegd gezag
BIO	Bedrijfsvoering Inkooporganisatie
BiSL	Business Information Services Library; Functioneel beheer van de informatievoorziening in een organisatie.
BIV	Beeld Informatie Verstrekker
BM	Business manager
BOA	Beleidsondersteuning en Advies
BON	Basis Onderhoud Niveau
BOO	Beheer, Onderhoud & Ontwikkeling
BPS	Beschrijvende Plaatsbepalings Systematiek - systeem voor het benoemen van wegen en onderdelen daarvan
BOMMI	Basisontwerp MMI
BOTTI	Basisontwerp TTI
BSMMI	Basisspecificatie MMI
BSTTI	Basisspecificatie TTI
CAB	Change Advisory Board
CaDo	Calamiteiten Doorsteek
CAR	Calamiteiten Alternatieve Routes
CB	Centrale Bediening
CBP	Calamiteiten Bestrijdingsplan
CCB	Change Control Board
CCTV	Closed Circuit Television Centrum Criminaliteitspreventie Veiligheid
CDMS	Centraal DRIP Management Systeem – applicatie om Dynamische Route Informatie Panelen te bedienen
CDR	Critical Design Review
CFIA	Component Failure Impact Analysis
CI	Configuratie item
CIV	Centrale Informatievoorziening
CMDB	Configuratie Management Database

Afkorting	Betekenis
cMER	Commissie MER
COB	Centrum Ondergronds Bouwen
COM	Computer Operation Manual
COTS	Commercial off-the-shelf
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de GWW en de Verkeerstechniek.
CT	Civiele techniek
CTGG	Commissie Transport Gevaarlijke Goederen
cTV	Commissie tunnel veiligheid
CVMS	Centraal VRI Management Systeem – applicatie om VRI's (waar onder TDI's) te bedienen
CWVL	Coördinerend Wegverkeersleider
D&C	Design & Construct
DAB	Digital Audio Broadcast
DBFM	Design, Build, Finance & Maintain
DG	Directeur-Generaal
DGB	Directoraat-Generaal Bereikbaarheid
DIN	Deutsche Industrie Norm
DML	Definitive Media Library
DRIP	Dynamisch Route Informatie Paneel
DVM	Dynamisch Verkeers Management
DVS	Dienst Verkeer en Scheepvaart
EAR	Enterprise Architecture
ECAB	Emergency CAB
EMC	Elektromagnetische Compatibiliteit
EMI	Elektromagnetische Interferentie
EMVi	Economisch Meest Voordelige inschrijving
ESSO	Eenvoudige Samenvoeging van States op een Overzichtsscherm ten behoeve van de bediening van de operator Eenvoudig Status Scherm Overzicht
FAT	Factory Acceptance Test
FIFO	First In First Out
FIT	Failure in time (aantal uitvallers per 109 operationele uren)
FOO	Feasibility of Objectives
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen.
GUI	Grafische User Interface
GVO	Groot variabel onderhoud
GWW	Grond-, Weg- en Waterbouwsector
HD	Hulpverleningsdiensten (Brandweer, Politie en Ambulance)
HDPE	Hogedichtheidpolyetheen
HF	Hoogfrequent; Communicatiesysteem
HID	Hoofd Ingenieur Directeur
HPK	Hulppostkast
HUT	Hoofd Unit Tunnelbeheer
HWN	Hoofdwegennet
I&I	Instandhouding & Inspectie
IAB	Issue Advisory Board
ICB	Issue Control Board

Afkorting	Betekenis
IB	Informatie Beveiliging
ICT	Informatie & Communicatie Technologie
IDD	Interface design description
IEC	International Electrotechnical Commission
IEEE	Institute of Electrical and Electronics Engineers
IFAT	Integrated Factory Acceptance Test
IM	Incident Management
IMG	Inkoopmanagement GWW
IPM	Integraal Project Management
IRS	Interface Requirements Specification
iSAT	integration Site Acceptance Test
ISO	International Organization for Standardization
IT	Informatie Technologie
ITIL	Information Technology Infrastructure Library; Technisch beheer (het instandhouden, beheren en onderhouden van de IT-infrastructuur) en heeft ITIL als standaard.
KA	Kantoorautomatisering
KAD	Kwaliteitborging aanbestedingdossiers
KPI	Key Performance Indicator
KVM-switch	Keyboard-, Video-, Mouse-switch
LCC	Life Cycle Cost
LEL	Lowest Explosion Level
LFV	Logische Functie Vervuller
LIB	Lokale Ingreep Bron
LTR	Landelijk Tunnel Regisseur
LOD	Lines of Defense: Veiligheidsmodel zoals uitgewerkt in het vlinderdasmodel van RWS.
MAP	Multifunctioneel Aanraak Paneel
MBSE	Model Based Systems Engineering
MER	Milieu effect rapportage
MIT	Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport
MKBA	Maatschappelijke Kosten Baten Analyse
MMI	Mens Machine Interface
MTBF	Mean Time Between Failures
MTK	Middentunnelkanaal
MTM-2	Motorway Traffic Management systeem, versie 2
MTTR	Mean Time To Repair
N/A	Not Applicable (niet relevant)
NDW	Nationale Databank Weggegevens
NEN	Nederlandse Norm
NFE	Niet Functionele Eis (kwaliteitseis)
NOA	Nieuw Ontwerp Autosnelwegen
NoMo	Nota Mobiliteit
NPR	Nederlandse Praktijk Richtlijn
NSA	Noodstroom Aggregaat
NSVV	Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde
OBR	Object Beheer Regime
OCD	Operational Concept Description
OEI	Onderzoek Effecten Infrastructuur

Afkorting	Betekenis
OG	Opdrachtgever
OGa	Opdrachtgever ambtelijk
OGb	Opdrachtgever bestuurlijk
ON	Opdrachtnemer
OTB	Ontwerp TracéBesluit
OTO	Opleiden, Trainen & Oefenen
OTTO	Opleiden, Trainen, Testen, Oefenen
OvD	Officier van Dienst
OVM	Operationeel Verkeers Management
PAC	Particuliere Alarm Centrale
PDCA	Plan Do Check Act; Deming cirkel
PDR	Preliminary Design Review
PIN	Performance Indicator
PLC	Programmable Logic Controller
PM	Projectmanager
PPC	Public Private Comparator
PSA	Project Specifieke Afwijking
PTZ	Pan-Tilt-Zoom.
PvE	Programma van Eisen
PVR	Profiel van vrije Ruimte
QoS	Quality of Service
QRA	Kwantitatieve Risico Analyse
R&TTE	Radio and Telecommunications Terminal Equipment Directive
RAMSHEEP	Reliability, Availability, Maintainability, Safety, Health, Environment, Economics and Policy
RARVW	Regeling Aanvullende Regels Veiligheid Wegtunnels
RASCI	Responsible, accountable, supported, consulted and informed
RBA	Rijkswaterstaat Brede Afspraken
RBD	Reliability (betrouwbaarheids) blokdiagram
RD	Regionale Dienst
RDS	Radio Data System
RIT	Regiegroep Implementatie Tunnelstandaard
ROBK	Richtlijn Ontwerp Betonnen Kunstwerken
ROK	Richtlijn Ontwerp Kunstwerken
RVMC	Regionale Verkeers Management Centrale - zie VC
RWS	Rijkswaterstaat
SAT	Site Acceptance Test
SATO	Specifieke Aspecten Tunnel Ontwerp
SCADA	Supervisory Control And Data Acquisition
SCOM	S/W Center Operator Manual
SDR	System Design Review
SE	Systems Engineering
SIOM	S/W Input-Output Manual
SIT	Site Integratie Test
SLA	Service Level Agreement
SLM	Service Level Management
SLR	Service Level Requirement
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden.
SOS	SnelheidsOnderschrijdingsSysteem – systeem dat detecteert dat

Afkorting	Betekenis
	een voertuig langzamer rijdt dan een ingestelde waarde
SPOC	Single Point of Contact
SPS	Software Product Specification
SRA	System Requirements Analyse
SRR	System Requirements Review
SSDD	Systeem/subsysteem design description niveau 0, 1, ...
SSS	Systeem/subsysteem specificatie niveau 0, 1, ...
STRIT	Strategisch Inkoopplan Tunnels
STV	Steunpunt Tunnelveiligheid – aanspreekpunt voor advisering over tunnelveiligheid binnen Rijkswaterstaat
SUM	S/W User Manual
SV	Structurele Verandering – één van de projecten die de Landelijk Tunnel Regisseur heeft opgezet
SVD	Software Version Description
SWI	Staal, Werktuigbouw & Installatietechniek
T-DAB	Terrestrial Digital Audio Broadcasting
TB	Tunnelbeheerder
TBL	Technische Baseline
TBO	Tunnel Beheer Organisatie
TDI	Toerit Doseer Installatie
TeMP	Test evaluation MasterPlan
TN	Traject Nota
TO	Tunneloperator
TTI	Tunnel Technische Installaties
TVP	Tunnel Veiligheidsplan
UML	Unified Modeling Language
UKVC	Universeel Koppelvlak Verkeerscentrales
UPP	Uniforme Primaire Processen
UPPT	Uniformering Primaire Processen Tunnels – nadere detaillering van UPP voor tunnels
UTC	Universal Time Coordinated
UWW	Uniforme Werkplek Wegverkeersleiders
V&TTI	Verkeers- & Tunnel Technische Installaties
V&W	Verkeer & Waterstaat
VB	Veiligheidsbeambte
VBP	Veiligheidsbeheerplan
VC	Verkeerscentrale
VC2012	Verkeerscentrale 2012
VCMN	Verkeerscentrale Midden-Nederland
VCNL	Verkeerscentrum Nederland
VCNON	Verkeerscentrale Noord-Oost-Nederland
VCNWN	Verkeerscentrale Noord-West Nederland
VCZN	Verkeerscentrale Zuid-Nederland
VCZWN	Verkeerscentrale Zuid-West Nederland
VeVa	Verplaatsbare Vangrail (Zie "Verrijdbare Bermbeveiliging")
VICnet	Verkeers Informatie en Communicatie netwerk
VkA	Verkeerskundige Afspraken
VKF	Veiligheids Kritische Functie
VMP	Verkeersmanagementplan

Afkorting	Betekenis
VoRK	Vormgeving en Ruimtelijke Kwaliteit
VORT	Veiligheid en Onderhoud Rijkstunnels
VR	Veiligheidsregio
VRC	Veiligheidsrichtlijnen deel C – interne RWS richtlijn voor tunnelveiligheid
VRI	Verkeersregelinstallatie
VRKI	Verbeterde Risicoklasseindeling voor Woningen en Bedrijven
VRSPN	Voorziening tot Samenwerking Politie Nederland
VS	Vraagspecificatie
VS-1	Vraagspecificatie deel 1 (heet tegenwoordig VSE)
VS-2	Vraagspecificatie deel 2 (heet tegenwoordig (VSP))
VSE	Vraagspecificatie Eisen
VSP	Vraagspecificatie Processen
VTI	Verkeers Technische Installaties
VTTI	Verkeers en Tunnel Technische Installaties
WARVW	Wet Aanvullende Regels Veiligheid Wegtunnels
WIKI	RWS interne Wiki (website) met bedienconcept voor de Coentunnel
WIS	Weginspecteur
WVL	Wegverkeersleider
WWA	Werkwijzer Aanleg
WWAT	Werkwijze Aanleg Tunnels
ZOAB	Zeer Open Asfaltbeton

3 Definities

Begrip	Betekenis
3B Besturingsfunctie	Een 3B besturingsfunctie is een functie die het 3B systeem levert aan het MMI deelsysteem van de tunnel en die als bedieningselement zichtbaar wordt in de MMI van een tunnel.
Aanstraalverlichting	Verlichting bij vluchtdeuren die de deur aanstraalt en zo zichtbaar maakt.
Aanwijsbaarheid	De mate waarin een eis of ontwerpdetail individueel identificeerbaar is in de uiteindelijke technische installatie.
Accentverlichting	Verlichting die een bepaalde plek extra benadrukt.
Applicatiefunctie	Een functie die onderdeel uitmaakt van de techniek.
Applicatieservice	Een applicatieservice is een eenheid van functionaliteit die wordt verzorgd door één of meerdere componenten of applicatie functies, benaderbaar op basis van goed-gedefinieerde interfaces en van betekenis voor zijn omgeving.
Aqueous Film Forming Foam	Schuimvormend middel dat aan water wordt toegevoegd om branden beter te kunnen blussen.
Auto(matische) bediening	Een functie, logische functie vervuller, of component wordt bestuurd door de bovenliggende besturingslaag. Alle commando's en instellingen zijn afkomstig van de bovenliggende besturingslaag.
Automatic Incident Detection (AID)	Functionaliteit van MTM die op basis van lokaal ingewonnen gegevens waarschuwt tegen een plotseling optredende snelheidsvermindering op een weggedeelte.
Barrier	Een vaste barrier is een metalen of betonnen geleideprofiel dat langs of voor een tunnelwand is geplaatst. De barrier helpt een voertuig dat uit koers is geraakt weer in de goede richting te rijden en beschermt de tunnelwand.
Bedieningsmode	De 'mode' van een bediening. Meestal één van twee: handmatig of automatisch.
Bedieningsview	Aangeboden beeld van de Tunnelapplicatie welke in één van de volgende bedieningstoestanden heeft: Bedienen: De tunneloperator kan de aangeboden buizenset actief bedienen; Inzien: De tunneloperator kan alles naar eigen inzicht bekijken, maar geen enkele wijziging aanbrengen; Meekijken: De tunneloperator heeft geen enkele controle over de MMI. Hij/zij kan alleen meekijken met wat een ander doet. Meekijken is geen functionaliteit van het tunnelsysteem.
Bedienpost	Zie werkplek.
Bedrijfstoestand	Het gedrag van het Tunnelsysteem onder vastgestelde condities. Op dit moment worden normaalbedrijf, incidentenbedrijf, calamiteitenbedrijf en onderhoudsbedrijf onderkend.
Benedenstrooms	Voorbij het incident of de uitgang van de tunnel bezien vanuit de rijrichting mee.
Beperkt beschikbaar (functie gefaald)	Een functie komt onder het niveau van de functioneel benodigde capaciteit, zoals ontworpen voor Systeem TTI. Denk bijvoorbeeld aan de hoeveelheid lichtopbrengst die gespecificeerd is. Er is sprake van een onacceptabele

Begrip	Betekenis
	degradatie van de functie onder het gespecificeerde niveau, maar de faaldefinities zijn nog niet van toepassing. Gevolg is dat de functie nog maar deels kan worden gebruikt voor zijn functie. Deze definitie is verder uitgewerkt in Systeemontwerp, zie nummer SO#6615 en verder, inclusief plaatje dat inzicht over dit begrip verhoogt.
Beschikbaar, Onderhoud nodig	De overdimensionering van een functie is zodanig aangesproken dat onderhoud nodig is om te voorkomen dat de functioneel benodigde capaciteit wordt onderschreden. Om de functie op niveau te blijven handhaven is onderhoud noodzakelijk. De operationele dienstverlening van het Systeem TTI wordt niet verstoord. De functioneel benodigde capaciteit (voor bijvoorbeeld calamiteit) en een deel van de overdimensionering (reserve capaciteit, overcapaciteit) is beschikbaar.
Beschikbaar, Volledig	Een functie en/of logische functie vervuller is volledig operationeel en bruikbaar (en aan te sturen). Zowel functioneel benodigde capaciteit (voor bijvoorbeeld calamiteit) + overdimensionering (reserve capaciteit, overcapaciteit) zijn voldoende beschikbaar. NB. Er kunnen wel onderdelen zijn gefaald, maar dit vormt nog geen aanleiding tot het ondernemen van actie.
Beschikbaarheid	De waarschijnlijkheid dat de vereiste functie op een gegeven willekeurig moment kan worden uitgevoerd onder gegeven omstandigheden. Dit komt overeen met de fractie van de tijd dat de vereiste functie kan worden uitgevoerd onder gegeven omstandigheden.
Besturing, Bediening en Bewaking (3B)	Een (informatie-)systeem voor besturing, bediening en bewaking van (de Tunnel Technische Installaties van) het RWS Tunnelsysteem.
Betrouwbaarheid	De waarschijnlijkheid dat de vereiste functie volgens specificatie wordt uitgevoerd onder gegeven omstandigheden gedurende een bepaalde tijdsinterval. Kortweg: kans op faalvrij functioneren (over een gegeven periode). De betrouwbaarheid wordt bepaald door de storingsgraad (aantal storingen per tijdseenheid). De storingsgraad ook wel faalfrequentie genoemd wordt vaak constant verondersteld.
Bevoegdheid	Het recht- toegekend aan een functionaris of rolhouder in een organisatie of samenwerkingsverband - om: - te beslissen, - uit te voeren, - te ondersteunen, - geraadpleegd te worden, - geïnformeerd te worden.
Beweegbare Barrier (BeBa)	Een beweegbaar deel van de barrier naast de weg dat kan worden gebruikt voor het vrijgeven dan wel versperren van een verkeerskundige doorsteek door de tussenberm tussen twee rijbanen om het verkeer van de ene rijbaan ook toegang te bieden tot de tidal-flow rijbaan. Hierbij wordt de normale doorgaande rijrichting niet afgesloten.
Blokverkeer	Het onder begeleiding van een voertuig, van OHD of wegbeheerder, op lage snelheid om en om (in één richting) laten rijden van weggebruikers door een tunnelbuis.
Bovenstrooms	Vóór de ingang van de tunnel of het incident gezien vanuit de rijrichting mee.
Buitenopstellingskast	Apparatuurkast die geschikt is om buiten opgesteld te worden en voldoende bescherming biedt aan de ingebouwde

Begrip	Betekenis
	apparatuur.
C2000	Communicatiesysteem als bedoeld in de Regeling C2000 en GMS.
Calamiteit	Een calamiteit is een ernstig incident, waarbij sprake is van: beknelling en/of ernstig gewond zijn van personen (zodanig dat de hulp van de brandweer nodig wordt geacht), brand of het vrijkomen van gevaarlijke stoffen.
Calamiteiten bestrijdingsplan (CBP)	Het CBP beschrijft hoe incidenten, in het bijzonder calamiteiten, worden afgehandeld door het personeel van de tunnelbeheerder samen met de hulpdiensten en andere partijen (bergers). Het plan moet afgestemd zijn met de hulpdiensten. Het CBP is onderdeel van het veiligheidsbeheerplan.
Calamiteitendoorsteek (CaDo)	Gedeelte van de geleiderails waarmee een gedeelte van de tussenberm vrij wordt gemaakt waardoor de overheidshulpdiensten de tussenberm kunnen doorkruisen.
Calamiteitenbedrijf	Operationele bedrijfstoestand waarbij de tunnel wordt afgesloten en het gedrag van de TTI in een gedefinieerde toestand wordt gebracht om zelfredding, evacuatie, voorkomen van escalaties en ondersteuning van hulpdiensten te bewerkstelligen.
Calamiteitenbuis	Tunnelbuis waar een calamiteit plaats vindt.
Centrale bediening	Bewaking en bediening vanuit een gebouw dat niet noodzakelijkerwijs bij de bediende objecten hoeft te liggen; als gevolg hiervan is steeds een transmissieverbinding tussen werkplek en object noodzakelijk. Vanuit één centrale werkplek (verkeerscentrale) kunnen meerdere objecten worden bewaakt en bediend.
Change Advisory Board (CAB)	Een groep functionarissen die de changemanager adviseert bij de assessment, prioritering en planning van changes. Deze groep bestaat meestal uit vertegenwoordigers uit alle afdelingen binnen de IT-serviceprovider, de business en derden (zoals toeleveranciers).
Change Management	Het proces dat verantwoordelijk is voor het beheersen van de levenscyclus van alle changes. De primaire doelstelling van changemanagement is om changes van toegevoegde waarde mogelijk te maken, met minimale verstoring van de operatie van de tunnel.
Closed Circuit TeleVision (CCTV)	Een besloten systeem van camera's; hiermee worden beelden van het tunneltracé opgenomen die vervolgens bij de Bedienlocatie worden getoond
Component	Hardware onderdeel van een logische functie vervuller. Voorbeeld: een 'ventilator' is een component van 'LFV Ventilatie'.
Contourverlichting	Verlichting rond een vluchtdoor die wordt aangezet als evacuatie nodig is.
Correctief onderhoud	Correctief onderhoud betreft onderhoudswerkzaamheden met als doel om de functie van een systeem/component te herstellen (verhelpen storingen).
Commercial off the shelf (COTS)	Commercial off-the-shelf – een product dat zo te koop is (niet speciaal ontwikkeld).
Crisis	Een ernstige verstoring van het functioneren van een stelsel waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines benodigd is om de verstoring weg te nemen en de schadelijke gevolgen te beperken.

Begrip	Betekenis
Curatief onderhoud	Inspectiewerkzaamheden om de onderhoudstoestand van een component vast te stellen en op basis van de onderhoudstoestand en gedefinieerde normen over te gaan tot preventief of correctieve onderhoud.
Deelsysteem alarm	Een alarm vanuit tunnelbesturing over een deelsysteem storing uit Systeem TTI. Deelsysteem alarmen betreffen storingen, die (direct) gevolgen hebben voor de beschikbaarheid voor doorstroming van de tunnel (hetzij doordat de veiligheid niet meer geborgd is, hetzij doordat de doorstroming direct negatief wordt beïnvloed). Zie hiervoor de faaldefinities (Bijlage I). Bij een deelsysteem alarm is of een functie van Systeem TTI in het geheel niet meer beschikbaar, of gefaald volgens de faaldefinities.
Deelsysteem storing (storing)	Een melding vanuit tunnelbesturing over een storing in Systeem TTI. Storingen betreffen het falen van functies van Systeem TTI (de herkomst kan een component zijn, een deel van de besturingssoftware, een installatie, etc.) Meerdere storingen kunnen er gezamenlijk voor zorgen dat een (bovenliggende) functie van Systeem TTI dusdanig faalt, dat er een deelsysteem alarm ontstaat voor die functie.
Desk	Zie werkplek.
Dienst/Service	Functionaliteit die wordt geleverd- of taken die worden uitgevoerd door een systeem.
Dienstenboom	Dit geeft de structuur (samenhang en hiërarchie) van Diensten weer.
Dienstgebouw	Gebouw op of naast een kunstwerk waarin (een deel van) de technische tunnelinstallaties zijn geplaatst.
Doorstroming	Verplaatsing van verkeer op een gedefinieerd gedeelte van het wegennetwerk, veelal uitgedrukt in gemiddelde snelheid per uur.
Dwarsverbinding	Verbinding tussen twee tunnelbuizen. In tunnels met dwarsverbindingen worden vluchtenden vanuit de incidentbuis doorgaans via de dwarsverbindingen naar de niet-incidentbuis geleid
Drempelwaarde-verhoging	Mate waarin het contrast moet worden verhoogd om het verlies aan waarneming, veroorzaakt door de verblinding ten gevolge van de armaturen van een wegverlichtingsinstallatie, te compenseren. Het begrip wordt meestal gebruikt als een maat voor de begrenzing van de verblinding.
Drooglooppniveau	Het vloeistofniveau waarop de pompen moeten worden uitgezet om drooglopen te voorkomen.
Dwarshelling	Helling in de richting loodrecht op de rijrichting van de weg.
Dynamisch Route Informatie Paneel (DRIP)	Display boven of naast de weg waarop door middel van tekst en/of een plattegrond informatie (meestal over filevorming) aan de weggebruiker wordt gegeven
Dynamisch Verkeers Management (DVM)	Het geheel van organisatie, mensen en middelen om het verkeer op de rijkswegen te managen; begrip wordt ook gebruikt om de daarvoor gebruikte systemen aan te duiden
Evacuatie	Hiermee wordt doorgaans bedoeld het op last van de overheid verplaatsen van groepen personen in Nederland. Doorgaans gaat het om langdurige massale gebiedsontruiming. In het kader van tunnelveiligheid is "evacuatie" een verzamelbegrip voor ontvluchten en ontruimen.

Begrip	Betekenis
Eventrecorder	Opnamevoorziening die gebeurtenissen vastlegt.
Faalcategorie	Een van de volgende maten van ernst bij het falen van een onderdeel: kritische storing, storing, melding. Per faalcategorie is een bepaalde afhandelprocedure van toepassing voor de gebruiker.
Faaldefinitie	Een eenduidige weergave van welke onderdelen op welke wijze moeten falen voordat de functie niet meer naar behoren uitgevoerd wordt. Toelichting: faaldefinities definiëren onder andere bij welke faalgevallen van TTI functies de tunnel moet worden afgesloten, en bij welke andere maatregelen moeten worden genomen, zoals een snelheidsbeperking.
Faaltoestand	De actuele toestand van het Tunnelsysteem (dus incl. organisatie) waarbij niet aan alle ontwerpuitgangspunten (performance, betrouwbaarheid, beschikbaarheid, veiligheid, etc.) wordt voldaan.
Falen	Een gebeurtenis, of een verzameling gebeurtenissen, waardoor een systeem zijn functionaliteit of een deel van zijn functionaliteit verliest.
File	een verzamelbegrip voor drie soorten stagnerend verkeer: - langzaam rijdend verkeer: verkeer dat over tenminste 2 kilometer nergens harder rijdt dan 50 km, maar doorgaans wel sneller dan 25 km/u; - stilstaand verkeer: verkeer dat over tenminste 2 kilometer vrijwel overal minder dan 25 km/u rijdt; - langzaam rijdend tot stilstaand verkeer: langzaam rijdend verkeer over veelal wat grotere lengte met hierin "groepen" stilstaand verkeer.
Functioneel beheer	Functioneel beheer houdt zich bezig met het beheren van een technisch systeem in een organisatie. Technische systemen worden gebruikt door een gebruikersorganisatie en moeten aan veranderende eisen worden aangepast. Het beschrijven van deze wijzigingen, het (laten) doorvoeren van de voorgestelde wijzigingen en het controleren van de wijzigingen behoort tot het takenpakket van Functioneel Beheer.
Gebruikstoestand	Een van de volgende toestanden waarin een verkeersbuis zich kan bevinden: normaal gebruik, stand-by na detectie, calamiteit volledig, calamiteit met evacuatie, calamiteit ondersteunend, regulier onderhoud, herstel na calamiteit.
Geldigheidsproduct	Een document, onderdeel van een aanbidding, dat de geldigheid van een aanbidding (mede) bepaalt. Vaak als onderdeel van een aanbidding op een aanbesteding.
Generiek bediensysteem RWS	Deze term duidt het hele systeem van werkplekken, verkeerscentrales, (netwerk)infrastructuur e.d. dat ingericht is voor bediening van het hoofdwegennet en de daarbij behorende objecten. Het geeft hiermee de scope aan van de zog. 'bedienzijde' van het UKVC. Wordt ook wel gebruikt als 'generiek bediensysteem'.
Gepland onderhoud	Onderhoudswerkzaamheden die planmatig worden uitgevoerd. Het betreft curatief onderhoud, preventief onderhoud en correctief onderhoud dat uitgesteld kan worden zonder dat de beschikbaarheid van het systeem/component negatief wordt beïnvloed. Met het uitstel wordt dit correctief onderhoud planbaar.
Grensruimte	Een ruimte die grenst aan een vloeistofbassin en die een directe verbinding heeft met een vloeistofbassin die niet te allen tijde geheel dampdicht is.

Begrip	Betekenis
Groepscommando	Groep van commando's (bedienopdrachten) die door de wegverkeersleider als één commando gegeven kunnen worden.
Hand-nul-auto schakelaar	Als mogelijke plaatselijke bediening van een LFV of component kan gebruik worden gemaakt van een hand-nul-auto schakelaar. In dat geval gelden voor deze drie standen de volgende definitie; "Hand"; de LFV of component is plaatselijk ingeschakeld. Dit kan tevens als "tip-stand" zijn uitgevoerd, "Nul"; de LFV of component is plaatselijk uitgeschakeld, "Auto"; de LFV of component kan worden aangestuurd door een bovenliggende besturing (besturing tunnelsysteem of besturing LFV). Het bedienen van deze schakelaar uit de stand "auto" dient in de MMI te worden gemeld als "bediening plaatselijk". Na het inschakelen van de stand "Auto" van de hand-nul-auto schakelaar bevindt de LFV of component zich in de bedienmode "Auto", mits geen noodstop of werkschakelaar actief is.
Handbediening	Een functie, logische functie vervuller, of component is door de operator op hand genomen (bediening vanuit MMI). De instelling en commando's worden bepaald door de bediening van de operator vanuit de MMI.
Hoofdkelder	Vloeistofkelder waarin uit de tunnel afgevoerde vloeistoffen tijdelijk worden opgeslagen, alvorens deze worden afgevoerd naar een lozingspunt buiten de tunnel.
Hulppostkast	Kast in de wand van een tunnel waarin zich veiligheidsvoorzieningen bevinden voor de weggebruiker en de hulpdiensten.
Hulpverlening (LOD)	Alle maatregelen en procedures voor het faciliteren van de hulpdiensten (brandweer, politie, GGD, berger, pechhulp) zodat zij de hulpverlening tijdens een incident of calamiteit zo efficiënt mogelijk kunnen uitvoeren.
Incident	Elke gebeurtenis die de capaciteit van de weg nadelig beïnvloedt of kan beïnvloeden en als zodanig de doorstroming van het verkeer belemmert of kan belemmeren, uitgezonderd pechgevallen op de vluchtstrook voor zover sprake is van een aanvaardbaar risico ten aanzien van de doorstroming en de veiligheid van het overige verkeer. (N.B.: Het handboek voorbereiding rampenbestrijding hanteert een nadere definitie van incident.).
Incident (ITIL)	Ongeplande onderbreking of kwaliteitsvermindering van ondersteunende IT ten behoeve van de tunnel. Storing van een CI die nog geen impact op de service heeft is ook een incident. Bijvoorbeeld een storing van één disk van een mirror set.
Incident Bedrijf	Dit is de situatie waarbij sprake is van een verkeersincident, waarbij veiligheids- en verkeersgeleidingsvoorzieningen geactiveerd zijn.
Incident Management	Het geheel aan maatregelen die beogen de weg zo snel mogelijk nadat een incident heeft plaatsgevonden voor het verkeer vrij te maken. In de praktijk is het de samenwerking tussen politie, brandweer, ambulance, RWS, bergers en ANWB Wegenwacht bij de veilige en efficiënte afhandeling van een incident.
Incidentbuis	De tunnelbuis waarin zich een incident voordoet.
Ingangszone	Het eerste gedeelte van het overdekte deel van de tunnel (nader gedefinieerd in Basisspecificatie TTI), waar het verlichtingsniveau een speciaal verloop kent.

Begrip	Betekenis
Instandhoudingsplan	Een plan dat beschrijft hoe de continuïteit van een tunnel object wordt gewaarborgd (met behulp van beheer & onderhoud).
Interface	Een koppelvlak (of interface) is een intermediair met behulp waarvan twee systemen met elkaar communiceren. Specifiek: een gedefinieerde (of gestandaardiseerde) manier waarmee functionaliteit van een module aangesproken kan worden.
Kopdeur	Deur aan het einde - de kop - van een middentunnelkanaal.
Koppelvlak	Een grensvlak tussen twee of meerdere elementen (systemen, processen, personen, etc.).
Landelijk Tunnelregisseur	Functionaris verantwoordelijk voor de standaardisatie van het RWS Tunnelsysteem en het pragmatisch toepassen van de deelproducten in de lopende projecten en de bestaande tunnels.
Langsgelijkmatigheid	Verhouding tussen de laagste en de hoogste waarde van de verlichting in de lengterichting gezien.
Langsventilatie	Ventilatie in de lengterichting van een verkeersbuis.
Lessenaar	De in hoogte verstelbare tafel (deel uitmakend van de Uniforme Werkplek Wegverkeersleiders) waaraan de wegverkeersleider zijn werk doet. De lessenaar is (conform VC2012) uitgevoerd met 5 beeldschermen en de benodigde invoermiddelen én een Multifunctioneel Aanraakpaneel (MAP) ten behoeve van auditieve communicatie
Lichtreductie-coëfficiënt	Mate waarin het licht gereduceerd wordt.
Linker rijbaan	Rijbaan van autoweg/snelweg met aflopende hectometer aanduiding (conform BPS).
Logische Functie Vervuller	Deelinstallatie en zijn representatie in het besturingssysteem (door middel van een LfV koppelvlak).
Lokale bediening	Bewaking en bediening vanuit een gebouw dat in de onmiddellijke omgeving van het bediende object ligt (bijvoorbeeld het dienstgebouw); meestal wordt lokale bediening toegepast als terugvaloptie van Centrale Bediening.
Luminantiemeting	Meting van verlichtingswaarden.
Maatgevende bui	Gestandaardiseerde maat voor een regenbui die door het vuilwatersysteem van een tunnel verwerkt moet kunnen worden.
Maatregel	Beslissingen/handelingen om een bepaald onderdeel van een eis of een service/dienst in te vullen. Meestal oplossingsvrij geformuleerd.
Matrix SignaalGever	Onderdeel van MTM dat signaalbeelden toont aan de weggebruiker. 1e generatie: cijfers in dubbele rijen beeldpunten achter een transparante kunststof plaat met losse knipperlichten. 2e generatie: cijfers én knipperlichten samen achter een transparante kunststof plaat 3e generatie: cijfers in enkele rij beeldpunten, alle lichtpunten direct in de frontplaat gemonteerd. MSG en LSCU vormen samen de matrixsignaalgeverinstallatie(MSI).
Mens Machine Interface	Het 'raakvlak' tussen de computer, waar de tunnelbedienapplicatie op draait, en de bedienaar; bestaat uit zowel de Grafische User Interface (GUI) als de in- en uitvoermiddelen.
Middenkelder	Vloeistofkelder waarin uit de tunnel afgevoerde vloeistoffen tijdelijk worden opgeslagen, alvorens ze worden afgevoerd

Begrip	Betekenis
	naar de hoofdkelder.
Middentunnelkanaal	Kanaal tussen twee aangrenzende verkeersbuizen dat dienst doet als vluchtroute. Meestal zijn hierin ook kabels en leidingen aangebracht (afgeschermd van de vluchtweg), en biedt het kanaal servicetoegang tot installatiedelen.
Mitigatie (LOD)	Alle maatregelen en procedures waarmee aanwezig in een tunnel, als mede de tunneloperator, in de gelegenheid worden gesteld om escalatie van incidenten te voorkomen.
Mode	Een 'mode' is een goed te onderscheiden instelling als onderdeel van een computer programma of een (fysieke) machine interface.
Module	Aanwijsbaar logisch onderdeel van het systeem met een gedefinieerde interface en een gedefinieerd gedrag; dit kan zowel uit software als hardware of een combinatie daarvan bestaan.
Motorway Traffic Management (MTM-2)	Motorway Traffic Management systeem - versie 2. Het systeem voor verkeerssignalering dat RWS op de (snel)wegen toepast.
Multifunctioneel Aanraak Paneel (MAP)	Toestel met aanraakscherm voor het bedienen van auditieve communicatie (telefoon, mobilofoon, omroep enz.); zie ook AMX.
Niet beschikbaar	De functie faalt volgens de faaldefinities. Denk bijvoorbeeld aan het uitvallen van 100m van de verlichting.
Niet-beschikbaar (GUI context)	Aanduiding in de GUI dat een LFV niet-beschikbaar is als deze voor de actuele bedrijfstoestand presteert onder zijn ontwerpwaarde.
No-break voorziening	Voorziening die bij uitval van de netstroomvoorziening kan zorgen voor een tijdelijke ononderbroken stroomvoorziening.
Noodbediening	Een technische voorziening om een tunnelbuis of tunnel te kunnen sluiten als de reguliere bedieningsfunctie niet beschikbaar is.
Noodstopbediening (plaatselijk)	Een doeltreffend geplaatste noodstopschakelaar voor het in noodgevallen uitschakelen van de aandrijvende motoren van omvangrijke werktuigen die gevaar voor ernstige ongevallen kunnen veroorzaken.
Normaalbedrijf	Dit is de primair gewenste toestand van het RWS tunnelsysteem. In deze bedrijfstoestand wordt geoptimaliseerd naar doorstroming, waarbij preventieve maatregelen voor veiligheid van toepassing zijn.
Notificatie	Technische berichtgeving op initiatief van de verzender, bijvoorbeeld van een conditieverandering.
Nuttige berging	Netto bergingscapaciteit die wordt bepaald door het maximum toegestane vloeistofniveau en het droogloophniveau.
Onderhoud	Activiteiten om de bruikbaarheid van het object of de installatie op peil te houden. Hieronder kunnen vallen: reinigen, repareren en vervangen van onderdelen of (beschermings)middelen.
Onderhoudbaarheid	De waarschijnlijkheid dat de activiteiten voor onderhoud binnen de hiervoor vastgestelde tijden en onder gegeven omstandigheden om de vereiste functie te kunnen vervullen, kunnen worden uitgevoerd. De onderhoudbaarheid van een systeem/component wordt bepaald door de gemiddelde reparatieduur (Mean Time To Repair).

Begrip	Betekenis
Onderhoudsbedrijf	Dit is een toestand waarin het RWS Tunnelsysteem zich bevindt, als er onderhoud aan het Tunnel Object wordt gepleegd (waarbij de TTI zich anders gedraagt en/of (gedeeltelijk) uitgeschakeld is c.q. de verkeersgeleiding door de tunnel moet worden aangepast).
Ondersteunende buis	Een voor het verkeer afgesloten buis waarmee in het geval van een calamiteit aan de hulpdiensten een veilige aanvalsroute en werkomgeving wordt geboden.
Ongepland onderhoud (vanwege falen)	Onderhoudswerkzaamheden als gevolg van storingen (correctief onderhoud) die niet/lastig zijn te voorzien en die meteen de beschikbaarheid van het systeem/component beïnvloeden
Ontwerpsnelheid	De snelheid waarmee rekening gehouden is bij het wegontwerp.
Onvoorwaardelijk rood	Verkeersbuis afsluiten met behulp van een VRI die vanuit rust meteen op vast geel licht gaat en vervolgens op vast rood licht.
Operationeel Verkeers Management (OVM)	Afdeling van de regionale dienst die verantwoordelijk is voor de veilige doorstroming op het wegennet. Uitvoering vindt plaats door Wegverkeersleiders in de verkeerscentrale.
Optiepakket	Een optiepakket is een pakket voorzieningen dat onder gespecificeerde omstandigheden -als gevolg van een variatiepunt- in een tunnel object kan worden opgenomen.
Pan-Tilt-Zoom.	Bewegingsmogelijkheden van een op afstand bestuurd camera: pan = beweging in horizontaal vlak, tilt = beweging in vertikaal vlak, zoom = verandering van brandpuntafstand lens.
Pan-tilt-zoom CCTV camera's	Camera's in een gesloten tv-circuit die kunnen bewegen in een horizontaal en een verticaal vlak en waarmee het beeld kan worden uitgevergroot.
Pixelruimte	De totale ruimte die de schermen op de Uniforme Werkplek Wegverkeersleiders (conform VC2012) en de bijbehorende videowand bieden om applicaties op af te beelden
Plaatselijke Bediening	Plaatselijke bediening is alleen van toepassing op logische functie vervullers of componenten. De plaatselijke bediening vindt direct op logische functie vervuller of component plaats middels een of meerdere bedien elementen ter plaatse. Deze bediening grijpt direct in op het niveau van de functie vervuller en/of component. Een logische functie vervuller of component in de bedienmode "plaatselijk" kan niet meer worden bediend van uit de MMI of worden bestuurd vanuit een bovenliggende besturingslaag. Een logische functie vervuller of component in de bedienmode "plaatselijk" is daarmee tevens "Niet Beschikbaar".
Portaal	Constructie bestaande uit twee opgaande wanden of kolommen met daarop een horizontale ligger, die met tenminste een van de wanden of kolommen een stijve verbinding vormt ten behoeve van bewegwijzering (bewegwijzeringsportaal), en/of signaalgevers (signaleringsportaal of combiportaal (ingeval van bewegwijzering en signaalgevers)).
Preventie (LOD)	Alle maatregelen en procedures met als doel het ontstaan van incidenten te voorkomen en de kans op calamiteiten te minimaliseren.
Preventief onderhoud	Onderhoudswerkzaamheden bedoeld voor het voorkomen van storingen.

Begrip	Betekenis
Primaire bedieningen (GUI context)	De bedieningen per verkeersbuis die steeds bereikbaar dienen te zijn voor de tunneloperator (omdat ze i.v.m. veiligheid direct te bedienen moeten zijn, of omdat ze vaak nodig zijn), zoals: afsluiten verkeersbuis, omschakelen bedrijfstoestand, volgstand camera's.
Pro-actie (LOD)	Het wegnemen van structurele oorzaken van onveiligheid ter voorkoming van het ontstaan ervan.
Procedure	Beschrijving van een proces waarbij per procesonderdeel of per (cluster van) activiteit(en) de bevoegdheid van personen (functionarissen of rolhouders) in de betrokken organisatie of het samenwerkingsverband is vastgelegd.
Proces	Een aaneengesloten reeks van activiteiten (inclusief beslissingen) die verricht worden om in een behoefte van een klant te kunnen voorzien gestart vanuit een trigger en ondersteund met informatie.
Profiel van de vrije ruimte	Doorsnede van de verkeersbuis, loodrecht op het wegdek en loodrecht op de langsrichting, die de begrenzing aangeeft waarbinnen objecten het verkeer niet mogen hinderen.
Programmable Logic Controller	Een industriële computer die op basis van de informatie op zijn verschillende ingangen, zijn uitgangen (vaak een technische installatie) aanstuurt.
Quality of Service	Prestatie-eisen van een dienst. Voor netwerken betreft het o.a. de bandbreedte en de latency.
Raai	Denkbeeldige lijn dwars over een weg.
Radio Data System	Digitale informatie die wordt meegestuurd met een FM-radiosignaal voor autoradio's, bv. verkeersinformatie.
Rechter rijbaan	Rijbaan van autoweg/snelweg met oplopende hectometer aanduiding (conform BPS).
Richtlijn	Een kader stellende uitspraak voor een specifiek onderdeel van het Tunnelsysteem.
Risicomanagement	Het proces dat verantwoordelijk is voor het identificeren, beoordelen en het beheersen van risico's (ongewenste gebeurtenissen) in relatie tot een bepaalde doelstelling.
Rijbaan	Een groep van een of meer aan elkaar grenzende rijstroken die op basis van de belijning op de weg bij elkaar horen en waarop het verkeer zich in dezelfde richting begeeft.
Rijstrook	Bedoeld voor de afwikkeling van rijdend verkeer. Onderdeel van de rijbaan in het dwarsprofiel van de tunnel. De breedte van een rijstrook is de afstand tussen de binnenkant van de kantstreep en het hart van de deelstreep (of tussen het hart van twee deelstrepen).
Rol	Een persoon (functionaris) in de betrokken organisatie of het samenwerkingsverband met de daarbij behorende bevoegdheid, gekoppeld aan samenhangende(delen van) processen of activiteiten.
Signaleringsraai	Portaal dwars over de snelweg met verkeerssignaleringsborden.
Snelheid Overschrijding Systeem (SOS)	Systeem dat detecteert dat een voertuig langzamer rijdt dan een ingestelde waarde.
Snelheids Differentiatie Systeem (SDS)	Systeem dat detecteert of voertuigen op verschillende rijstroken naast elkaar te grote snelheidsverschillen hebben.
Stakeholder	Belanghebbenden bij de afname en/of de levering van de diensten van het RWS Tunnelsysteem.

Begrip	Betekenis
State	Een unieke configuratie van informatie (toestandsvariabelen) in een programma of machine (definitie uit de automaten theorie). In de tunnelstandaard wordt 'State' gebruikt voor de toestand van de TTI van verkeersbuizen.
State transitie diagram	Een tekentechniek om de relatie tussen de mogelijke systeemstates en het tijdsafhankelijke gedrag van een systeem op te schrijven.
State transitie model	Model welke de relatie en overgangen tussen de verschillende States aangeeft.
Steunpunt Tunnelveiligheid	Aanspreekpunt voor advisering over tunnelveiligheid binnen Rijkswaterstaat.
STI-waarde	Speech Transmission Index – eenheid om de verstaanbaarheid van gesproken tekst aan te geven.
Stopafstand	De afstand die is vereist om een met de ontwerpsnelheid rijdend voertuig tot volledige stilstand te brengen, daarbij rekening houdend met de reactietijd van de bestuurder en de remvertraging.
Structurele Verandering	Eén van de projecten die de Landelijk Tunnel Regisseur heeft opgezet. Doel van dit project is het definiëren van een standaard voor RWS tunnelsystemen.
Supervisory Control And Data Acquisition	Een combinatie van hard- en software voor het verzamelen, doorsturen, verwerken en visualiseren van meet- en regelsignalen en bedieningen van verschillende installaties, meestal verbonden met PLC's (programmable logic controllers).
Systeem	Generiek begrip voor een aantal componenten (processen, organisaties, technische delen (modules)) die gezamenlijk een of meerdere functionaliteiten realiseren.
Systeemtoestand, Systeemstate	Synoniemen voor het begrip 'State'.
Taak	Onderdeel van een activiteit toegekend aan een persoon, meestal gekoppeld aan een specifieke plaats van uitvoering.
Tegenverkeer	De situatie dat er op één rijbaan tijdelijk in twee richtingen gereden wordt, waarbij dan wel maatregelen zijn genomen om de rijstroken van elkaar te scheiden. Dit is niet hetzelfde als tidal flow of blok verkeer.
Terrestrial Digital Audio Broadcasting	Methode om digitale radiosignalen over te sturen.
Tidal Flow	Wisselende verkeersrichtingen in één of meerdere tunnelbuizen.
Tidal Flow buis	Een wisselbuis bedoeld om verkeer, afhankelijk van het verkeersaanbod, in verschillende rijrichtingen te verwerken (bv. door het openstellen in de spitsrichting).
Toerit	De constructie die de aansluiting verzorgt van de weg op maaiveld naar het overdekte gedeelte van de tunnel. Enkele tunnelinstallaties kunnen in of zelfs nog vòòr de toerit zijn geplaatst, waaronder afsluitbomen, verkeersregelininstallaties, etc. Bij bovengronds liggende tunnels (overkapping) is de toerit niet verdiept en daarom nader te definiëren. Ook: weggedeelte dat invoegt op een snelweg.
Transitie	Overgang tussen Bedrijfstoestanden/States. De Transities zijn ondeelbaar en tijdloos verondersteld.
Tunnel Object	De fysieke tunnel inclusief het Systeem TTI.

Begrip	Betekenis
Tunnel Technische Installaties	Het geheel van de tunnel- en verkeerskundige installaties inclusief de bediening, besturing, bewaking en dataverkeer tussen verkeerscentrales en tunnel, voor zover vallend binnen de systeemaafbakening van het RWS tunnelsysteem.
Tunnelbediening	De activiteiten waarmee de verkeersafwikkeling in en rond de tunnel, en de werking van de verkeers- en tunnel technische installaties, worden bewaakt door een wegverkeersleider. Bij verstoringen of afwijkingen grijpt de wegverkeersleider handmatig in op basis van gestandaardiseerde procedures.
Tunnelbeheerder	De beheerder van de weg voor zover de weg in de tunnel ligt of een andere rechtspersoon aan wie het gehele wegbeheer voor de in de tunnel gelegen weg is opgedragen. Verantwoordelijk voor het beheer van de tunnel.
Tunnelbuis	Buis die onderdeel is van een tunnel en waarin verkeer kan rijden.
Tunnelbuis Wi	Naamgeving van een tunnelbuis die als wisselbuis gebruikt wordt (conform de RARVW).
Tunnelingang	De locatie waar de toerit overgaat in de verkeersbuis van de tunnel; ook ingangsportaal.
Tunnelmond	Zie tunnelingang/ingangsportaal.
Tunneloperator	Wettelijk gedefinieerde rol van degene die de tunnel bewaakt en tunnelsystemen bedient; bij RWS wordt deze rol uitgevoerd door speciaal daarvoor opgeleide Wegverkeersleiders.
Tunnelsysteem	Het RWS Tunnelsysteem als onderdeel van het Hoofdwegennet bestaande uit het totaal van diensten, processen, organisatie, tunnel technische installaties, IT en Civiel technische infrastructuur waarmee RWS Tunnelsysteem diensten worden geleverd.
Tunneltracé	Wegvak waarin tunnel is gelegen, inclusief toeleidende wegen en gebied waarop apparatuur geplaatst is welke vanuit TTI of VTI wordt aangestuurd. Het tracé bevat het eerste t/m laatste matrixbord dat door tunnel applicatie wordt aangestuurd. In de praktijk komt dit neer op 2 of 3 portalen voor de VRI die op enige afstand vóór de tunnelmond staat en de eerste voorwaarschuwing voor het verkeerslicht.
Tunneluitgang	De locatie waar de verkeersbuis van de tunnel overgaat in de uitrit (=toerit (SATO)); ook uitgangsportaal.
Uitgangszone	Het laatste gedeelte van het overdekte deel van de tunnel (nader gedefinieerd in Basisspecificatie TTI), waar het verlichtingsniveau een speciaal verloop kent.
Tunnelveiligheidsplan	Een plan van de initiatiefnemer / tunnelbeheerder, waarmee hij aantoont dat een veilig en veilig te gebruiken tunnelsysteem wordt of is verkregen. Afweging van alle veiligheidsaspecten die een rol spelen bij de keuze van locatie, ontwerp en beoogd gebruik. Vereist op grond van de WARVW in het geval dat overwogen wordt een tunnel te bouwen of het gebruik ervan te veranderen.
Uitrit	Uitrit is de constructie die de aansluiting verzorgt van het overdekte gedeelte van de tunnel naar de weg op maaiveld. Weinig gebruikt, meestal is een uitrit hetzelfde als een toerit. Ook: weggedeelte dat uitvoegt vanaf een snelweg (Ook: Afrit).
Uniforme Werkplek Wegverkeersleiders (UWW)	Door VC2012 gespecificeerde standaard werkplek voor wegverkeersleiders in de RWS-verkeerscentrales.

Begrip	Betekenis
Validatie	Het kwaliteitszorgproces (Quality Assurance) om aan te tonen dat er een hoge mate van zekerheid bestaat dat een (tussen-)product, dienst of systeem voldoet aan de oorspronkelijke doelstellingen. Dit vergt meestal acceptatie ('fitness for purpose') door eindgebruikers en/of andere belanghebbenden (stakeholders).
Variatiepunt	Een variatiepunt is een aspect of eigenschap van een systeem dat een geïdentificeerde afwijking van dat systeem beschrijft.
VC2012	Project waarin specificaties zijn opgesteld voor applicaties en hulpmiddelen waaraan alle RWS-verkeerscentrales moeten voldoen.
Veilige buis	synoniem voor 'ondersteunende buis'.
Veilige ruimte	Een ruimte die veilig gebruikt kan worden als vluchtweg. Vaak uitgevoerd als een middentunnelkanaal.
Veiligheidsdossier	Een verzameling documenten, die betrekking hebben op veiligheid. Dit is vereist vanuit de WARVW. Bevat vastleggingen van gemaakte keuzes en onderbouwingen ervan. Documenten kunnen worden ingebracht door verschillende partijen. De tunnelbeheerder is verantwoordelijk voor het onderhouden van het veiligheidsdossier.
Verantwoordelijkheid	Recht om het proces of de activiteit uit te (laten) voeren plus de zorg voor de kwaliteit/het resultaat daarvan.
Verificatie	Het kwaliteitsbeheersingsproces (Quality Control) om te beoordelen of een (tussen-)product, dienst of systeem voldoet aan regelgeving, specificaties of voorwaarden zoals bij aanvang van de ontwikkelingsfase van het betreffende (tussen-)product, dienst of systeem overeengekomen met de opdrachtgever.
Verkeers en Tunnel Technische Installaties (VTI)	De combinatie van VTI & TTI.
Verkeers Technische Installaties (VTI)	Verzameling installaties in de nabijheid van een tunnel die gericht zijn op het verzorgen van specifieke functies die het verkeer kunnen beïnvloeden of geleiden (bv. verkeerslichten, verplaatsbare vangrails).
Verkeersbuis	Synoniem voor 'tunnelbuis'.
VerkeersCentrale (VC)	Centrale voor het centraal uitvoeren van de activiteiten voor Operationeel Verkeersmanagement. RWS heeft vijf verkeerscentrales: VCMN in Utrecht, VCNON in Wolfheze, VCNWN in Velsen-Zuid, VCZN in Helmond en VCZWN in Rhoon.
VerkeersCentrum Nederland (VCNL)	VerkeersCentrum Nederland – centrale meldkamer van Rijkswaterstaat die regio overstijgende maatregelen initieert en verkeersinformatie genereert ten behoeve van service providers (zoals: ANWB, VID, TomTom enz.).
Verkeershinder	Verkeershinder is een vorm van doorstroombepijking voor het verkeer, door het nemen van verkeersmaatregelen, die bij normale werkingstoestand van de tunnel niet van toepassing zijn. Toelichting: voorbeelden van maatregelen zijn het openstellen van een beperkt aantal rijstroken, invoeren van een ingestelde snelheidsbeperking, of het omleiden van (vracht)verkeer.

Begrip	Betekenis
Verkeerskundig alarm	Een alarm vanuit tunnelbesturing met verkeerskundige gevolgen op basis van detecties die gerelateerd zijn aan de veiligheid van het verkeer.
Verrijdbare bermbeveiliging	Horizontaal bewegend geleideprofiel waarmee het verkeer van de ene rijbaan naar de andere rijbaan geleid kan worden. Te gebruiken bij onderhoud of om vaststaand verkeer weg te laten rijden. Een verrijdbare bermbeveiliging is 'voor het verkeer' geplaatst, wat betekent dat als een auto niet op tijd van rijbaan wisselt, hij tegen de verrijdbare bermbeveiliging aanrijdt.
Verplaatsbare Vangrails (vroeger bekend als VeVA)	Zie "Verrijdbare Bermbeveiliging"
Videobeeld	Het camerabeeld zoals weergegeven op de videowand.
Videowand	Een samenstel van beeldschermen (conform VC2012) waarop camerabeelden afgebeeld worden.
Vloeistofkelder	Synoniem voor waterkelder.
Voorwaardelijk rood	Verkeersbuis afsluiten met behulp van een VRI die vanuit rust eerst op knipperend geel licht gaat, vervolgens op vast geel licht gaat en daarna op vast rood licht.
Voorziening	Een middel om services/maatregelen in te vullen.
Waterkelder	Een ruimte waarin regenwater, eventueel lekwater, bluswater en verloren vloeistoffen tijdelijk opgeslagen worden.
WegInSpecteur (WIS)	Functionaris van Rijkswaterstaat belast met het assisteren van weggebruikers, het controleren van de staat van de weg en het zo nodig weer gebruiksgereed (laten) maken van de weg.
WegVerkeersLeider (WVL)	Functionaris van Rijkswaterstaat belast met het bewaken en begeleiden van het verkeer op de Nederlandse of andere Rijkswegen indien hierover afspraken zijn gemaakt met provincie of gemeente.
Werkplek	Hiermee wordt meestal de UWW bedoeld. De termen 'bedienpost' en 'desk' worden hier ook voor gebruikt.
Werschakelaar	Indien bij niet-elektrotechnische werkzaamheden gevaar voor lichamelijk letsel kan ontstaan door een onverwachte inschakeling van elektrische machines of toestellen (LFV of component) moeten een of meer werschakelaars of daarmee gelijk te stellen toestellen zijn aangebracht. Uitschakeling hiermee van de LFV of component mag niet op een andere plaats ongedaan kunnen worden gemaakt. Het uitschakelen middels de bediening van de werschakelaar moet worden gemeld in de MMI. Na het ongedaan maken van de uitschakeling bevindt de LFV of component zich in de bedienmode "plaatselijk" of "Auto", waarbij geldt; "plaatselijk"; indien voor bediening van de werschakelaar de bediening reeds plaatselijk was genomen, "Auto"; indien voor bediening van de werschakelaar de bedienmode "auto" of "hand" was gekozen en geen noodstopwachelaar (meer) actief is.
Widget	Onderdeel van een grafische gebruikersinterface met een bepaald uiterlijk, interactiegedrag en koppelvlaak.
WIKI	RWS interne Wiki (website) met bedienconcept voor de Coentunnel.

Begrip	Betekenis
Wisselbaan	Wegvak waarvan de rijrichting door een wegverkeersleider, door het openen/sluiten van Beweegbare Barriers, kan worden ingesteld. NB.: In een wisselbaan kán een wisselbuis liggen. NNB.: De wisselbaan is geen onderdeel van het Tunnelsysteem zoals beschreven in de tunnelstandaard.
Wisselbuis	Verkeersbuis waarvan de installaties geschikt zijn voor het verwerken van verkeer in elk van de twee rijrichtingen. NB.: de verwerking van verkeer in verschillende richtingen kan nooit tegelijkertijd plaatsvinden.
Wrakkendepot/ Wrakkenplaats	Plek buiten de tunnel waarheen defecte voertuigen of wrakken gesleept worden.
Zandvang	Gedeelte van de vloestofkelder waarin zand kan bezinken.
Zelfomvattende module	Module met minimale afhankelijkheden in beschermd proces.
Zelfredzaamheid (LOD)	Alle maatregelen en procedures ten behoeve van het ondersteunen van het vluchtconcept, waarbij zelfredzame personen in de tunnel na het ontstaan van een incident/calamiteit, zich zo snel mogelijk en zonder ondersteuning van hulpdiensten in veiligheid kunnen brengen.
Zichtmeting	Het meten van de licht doorlaatbaarheid van de lucht in de tunnel. Hiermee wordt de luchtkwaliteit bewaakt en brand gedetecteerd.